

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
НАУЧНИ ТРУДОВЕ. ФИЛОЛОГИЯ

СТАНДАРТ ЗА ОФОРМЯНЕ НА СТАТИИТЕ

Текстовете трябва да бъдат с обем между 12 000 и 35 000 знака с интервалите (в този обем се включват също анотацията и библиографията).

Наименованието на файла трябва да съдържа имената на автора на латиница и се оформя по следния модел: Maria Ivanova 25 (числото съответства на последните две цифри от годината на изданието). Ако авторът е докторант към датата на провеждане на Паисиевите четения, тази информация се добавя в названието на файла (по модел Maria Ivanova 25_doct) и в писмото до редакцията. Необходимо е също така изпратеният от докторант текст да бъде придружен със становище от научния ръководител с препоръка за публикуването на статията.

Страниците не се номерират.

Основен текст: шрифт Times New Roman; размер 15 pt.; подравняване: двустранно (Justify), междуредие: единично (Single), Отстъп за нов ред: 1,25; формат **.doc** или **.docx**.

В случай че са използвани и **други шрифтове**, те трябва да бъдат предоставени като отделни файлове заедно с текста на статията, а самият текст да бъде изпратен във формат **.doc** или **.docx** и **.pdf**.

Заглавието се изписва на езика на статията с главни букви (All caps), центрирано (Times New Roman; Bold, Single, 16 pt.), а под него (след един празен ред) с малки букви без съкращения – името и фамилията, на отделен ред – работното място на автора (Times New Roman; Bold, Italic, Single, 15 pt.). Същата информация се дава след това и на английски език, като името на автора (когато статията е на кирилица) се транслитерира (за правилата – вж. подробности по-долу). При двама или повече автори името на институцията се изписва след всеки от тях по горепосочените правила. След един празен ред се посочва имейл на автора (при възможност – служебен), 14 pt.

В началото на статиите се включва кратка **анотация** (Abstract) за проблематиката на работата на английски език (между 500 и 700 знака с интервалите), без да се използва самата дума *Abstract*. Размер на шрифта – 14 pt., Normal, Single. Пропуска се един ред. След това се дават ключови думи на английски, като пред тях се изписва **Key words**, следвано от двоеточие (Bold, Italic, 14 pt.).

Цитирането на източниците в текста (фамилия на автора, шпация, година на изданието, двоеточие, шпация, номер на страница) става в кръгли скоби по следния модел: (Куцаров 2007: 45). Ако е сборник, се посочва фамилията на редактора, запетая, след което се изписват „ред.“, годината на изданието, двоеточие, шпация, номерът на страницата, напр. (Апресян, ред. 2003: 56).

Когато се **цитира откъс**, който е повече от 2 – 3 реда, той се изнася в самостоятелен абзац, без кавички, като целият цитат се оформя с отстъп 1,25 (като новия ред), а цитирането в скоби на автора се изнася на отделен ред, центрирано вдясно. Размер на

шрифта – 14 pt. Срв. напр.:

Насочвайки вниманието си към този важен въпрос, Ю. М. Лотман отбелязва:

Културната памет като творчески механизъм не само е панхронна, но и противостои на времето. Тя съхранява миналото като съществуващо. От гледна точка на паметта като работещ в цялата си дълбочина механизъм миналото не е отминало.

(Лотман 2000: 674)

Бележките към текста се дават под линия на всяка страница (Times New Roman; Single, 13 pt.).

Ако текстът съдържа **фигури и изображения**, освен в основния текст те се изпращат и отделно в допълнителен файл във формат, позволяващ обработка с масово използвани за подобни цели програми и корекции.

Библиографията се прилага в края на статията. Най-напред вляво на страницата след пропускане на един ред се изписва заглавието на рубриката: ако текстът е на български/руски – **ЛИТЕРАТУРА** (Small caps, Bold, 15 pt.), ако е на английски – **REFERENCES**, ако е на немски – съответно **LITERATUR**, ако е на френски – **RÉFÉRENCES**, ако е на испански – **REFERENCIAS**, ако е на италиански – **BIBLIOGRAFIA**, и т.н. Пропуска се един ред. На следващия ред започва подреждането на авторите (в азбучна последователност, без номериране, Times New Roman; Single, 15 pt.).

Библиографският опис се прави на езика на статията и включва **само** цитираните или споменатите в основния текст заглавия и/или автори. Когато статията е на кирилица, след изписването на оригиналния език името на автора и заглавието се транслитерират и се поставят в квадратни скоби [], като преди затварящата скоба се пише точка.

Оформянето става по следния начин:

- фамилия на автора (ако е сборник – фамилия на редактора);
- година на издаване (и двете Bold), двоеточие, шпация. (Ако текстът е на български език, фамилиите на чуждоезичните автори се **транскрибират** на кирилица. В статии на чужд език те не се транскрибират, нито се транслитерират.);
- фамилията, запетая, инициал или инициали на автора (с точка или точки и шпация, ако инициалите са два) в оригинал, след което се поставя шпация;
- заглавието на книгата или сборника (Italic), след което се поставя точка;
- град, двоеточие, шпация, издателство (името му **не** се дава в кавички, когато не е предшествано от съчетания като УИ, ИК и др.), запетая, шпация, годината на издаване и точка).

Ако е цитирана статия, заглавието се дава в Normal, поставя се точка, шпация, след това се пишат две наклонени черти // и след тях се цитира заглавието на книгата или списанието (Italic), посочват се мястото и годината на издаване, при списанията – и броят (въведен с №), както и страниците на статията (с дълго тире, оградено с шпации, напр. 15 – 25). Когато статията е от вестник, след броя (пише се №) се добавя датата, а на последна позиция – страниците. В края се поставя точка.

При електронните източници след заглавието се включва датата на публикацията и страниците (ако са посочени), след това в ъглести скоби – адресът на съответния уебсайт, а накрая в кръгли скоби – датата на влизане (вж. примерите по-долу).

При повече публикации от един и същи автор през една и съща година след годината (без шпация) се слага буква а, б, в.

ТРАНСЛИТЕРАЦИЯ С ЛАТИНСКИ БУКВИ ОТ ЕЗИЦИТЕ, КЪДЕТО СЕ ИЗПОЛЗВА КИРИЛИЦА

При транслитерирането в **текстове на български език** е необходимо да се следват правилата от *Закона за транслитерацията* на българската кирилска азбука чрез латински букви (обн. – ДВ, бр. 19 от 13 март 2009 г., посл. изм. – ДВ, бр. 98 от 13 декември 2019 г.) – може да бъде намерен напр. тук: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135623667>.

Препоръчва се да се използва инструментът за автоматично транслитериране от българска кирилица, следващ този закон: <https://slovoed.com/transliteration/>, като се имат предвид посочените по-долу **изключения**, съобразени с правила от *Официалния правописен речник на българския език*. София: Просвета, 2012.

За имената на чуждите автори при транслитерацията в квадратните скоби се запазва изписването им в оригиналния език, напр.:

Вьолфлин 1985: Вьолфлин, Х. *Основни понятия на историята на изкуството*. [Wölfflin, H. Osnovni ponyatiya na istoriyata na izkustvoto.] София: Български художник, 1985.

Редакционният екип настойчиво моли да се обърне внимание на приведените по-долу особености.

При транслитерация в **текстове с руска кирилица** за удобство е избран стандарт, максимално близък до този за българския език: ГОСТ 7.79-2000, система Б (<https://www.ifap.ru/library/gost/7792000.pdf>), като е важно да се имат предвид **изключенията**, посочени по-долу.

За руска кирилица се препоръчва да се използва инструментът за автоматично транслитериране на сайта transliter.ru: <http://www.translitter.ru/autotranslit/> – резултатът от дясната колона (без диакритични знаци), като в отделни случаи се коригира съгласно указанията по-долу (напр. за транслитериране на х, ё, э).

ОБЩИ принципи при транслитерация на някои специфични знаци и съчетания в българския и в руския език:

Български език и руски език	Транслитерация на български думи	Транслитерация на руски думи
ж	zh (zhena)	zh (zhena)
х	h (hlyab, tih)	h (hleb, tihij)
ц	ts (tsentar)	ts (tsentr)
ч	ch (chas)	ch (chas)
ш	sh (nash, Pashov)	sh (nash, shestoj)
й (в края на думата)	j (geroj, HO geroya)	j (geroj, HO geroya; russkij; molodoj; emotsional'nyj; istorij, HO istoriya; ponyatij)

йо, бо, ю, я, краесловно -ия (същ. нариц.; прил.)	yo, yo, yu, ya, -iya (rayon, Karagyzova, tyutyun, yabalka, slavyanski, evropeyski, istoriya, istoriyata, mladiya, mladiyat)	yo, –, yu, ya, -iya (rayon, yunost', Yuriy, yabloko, yazyk, slavyanskij, evropeyskij, istoriya, ponyatiya, molodaya)
--	--	---

Редакционният екип моли да се обърне специално внимание на **разликата при транслитерация** на едни и същи кирилски букви (вж. таблицата по-долу). Тази разлика се налага от действието на различни закони за транслитерация в двата езика и опита за постигане на оптимален баланс между системите.

РАЗЛИЧНИ принципи при транслитерация на едни и същи знаци в българския и в руския език:

Български език и руски език	Транслитерация на български думи	Транслитерация на руски думи
Краесловно -ия (същ. соб.)	Chehia, Maria, Sofia, Rusia	Chehiya, Mariya, Sofiya Rossiya
-й- (пред съгл.)	-y- (peyka, Slaveykov)	-j- (skamejka, Chernejko)
щ	sht (shtastie, govoresht)	shh (Shherba, govoryashhij)
ъ	a (san, patnik, Grancharov)	'' (твърд разделителен знак: два последователни апострофа без интервали) (ob''yasnenie)

Транслитерация на някои **СПЕЦИФИЧНИ руски букви** (за ё и э е избрана опростена транслитерация, различаваща се от тази в transliter.ru):

ё	e (elka, ezh, emkij, Fedorov)
э	e (etot, poet)
ы	y (syn, kryzhovnik)
ь (при обозначаване на мека предходна съгласна)	' (апостроф) (slovar', lingvokul'tura, rech')

За транслитерирането от кирилица на имена, придобили популярност във формат, несъвпадащ с правилата на споменатия закон за транслитерация на българска кирилица с латински букви, се допуска популярното им изписване, напр. Bulgaria, Paisii, Jakobson. Същото се отнася за романизацията на руска кирилица: Bakhtin, Chekhov и др.

При транслитериране на **сръбска кирилица** името на автора и заглавието се изписват според сръбската латиница, т.е. с диакритики:

Пейчич 2015: Пејчић, А. Улога у „свету“, „свет“ у улози: грађанске драме Бранислава Нушића. [Pejčić, A. Uloga u „svetu“, „svet“ u ulozi: građanske drame Branislava Nušića.] // *Philologia mediana*, 2015, № 7, 177 – 193.

Пунктуационните знаци и в основния текст, и в библиографията (преди всичко кавички, двоеточие и тирета) се изписват според нормата, утвърдена за съответния език: напр. българските кавички са долни и горни, обърнати винаги навън („имам“), руските кавички са ъглести «без интервали» за разлика от френските, които също са ъглести, но « с интервали »; в английски и испански кавичките са само горни и са обърнати към думата (“what”) и т.н.

ПРИМЕРИ ЗА ОФОРМЯНЕ НА БИБЛИОГРАФИЯТА В СТАТИИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ЛИТЕРАТУРА

Монографии и учебници (вкл. такива с повече от един автор)

Игов 1991: Игов, Св. *История на българската литература 1878 – 1944*. [Igov, Sv. Istorija na balgarskata literatura 1878 – 1944.] София: БАН, 1991.

Караулов 1999: Караулов, Ю. Н. *Активная грамматика и ассоциативно-вербальная сеть*. [Karaulov, Yu. N. Aktivnaya grammatika i assotsiativno-verbal'naya set'.] Москва: ИРЯ РАН, 1999.

Куцаров 2007: Куцаров, Ив. *Теоретична граматика на българския език. Морфология*. [Kutsarov, Iv. Teoretichna gramatika na balgarskiya ezik. Morfologiya.] Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2007.

Лейкоф, Джонсън 1980: Lakoff, G., Johnson, M. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 1980.

Норман 1994: Норман, Б. Ю. *Грамматика говорящего*. [Norman, B. Yu. Grammatika govoryashhego.] Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского университета, 1994.

Сборници и речници

Апресян, ред. 2003: Апресян, В. Ю., Апресян, Ю. Д., Бабаева, Е. Э. и др. *Новый объяснительный словарь синонимов русского языка*. [Apresyan, V. Yu., Apresyan, Yu. D., Babaeva, E. E. et al. Novyj ob'yasnitel'nyj slovar' sinonimov russkogo yazyka.] Под ред. Ю. Д. Апресяна. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Школа „Языки славянской культуры“, 2003.

Пашов, Ницолова, ред. 1976: Пашов, П., Ницолова, Р. *Помагало по българска морфология. Глагол*. [Pashov, P., Nitsolova, R. Pomagalo po balgarska morfologiya. Glagol.] София: Наука и изкуство, 1976.

Статии и глави от книги

- Георгиев 1985:** Георгиев, Вл. Възникване на нови сложни глаголни форми със спомагателен глагол „*имам*“. [Georgiev, Vl. Vaznikvane na novi slozhni glagolni formi sas spomagatelen glagol „*imam*“.] // Вл. Георгиев. *Проблеми на българския език*. София: БАН, 1985, 113 – 137.
- Карагьозова 1998:** Карагьозова, Сн. Езикът на рекламата. [Karagyozova, Sn. Ezikat na reklamata.] // *Езиково съзнание*. София: Наука и изкуство, 1998, 289 – 315.
- Лотман 2005:** Lotman, Yu. On the Semiosphere. // *Sing System Studies*, 2005, № 33.1.
- Якобсон 2016:** Якобсон, Р. Сдвиги. [Jakobson, R. Sdvigi.] // *Формальный метод: Антология русского модернизма*. Сост. С. Ушакин. Москва; Екатеринбург: Кабинетный ученый, 2016. Т. 3, 221 – 500.

Онлайн източници

- Бородицки 2011:** Boroditsky, L. How Language Shapes Thought. // *Scientific American*. Feb. 2011, 63 – 65.
<<https://www.gwashingtonhs.org/ourpages/auto/2013/10/23/68598699/sci-am-2011.pdf>> (14.05.2019).
- Ефтимова 2011:** Ефтимова, А. Психоллингвистиката – що е то? [Eftimova, A. Psiholingvistikata – shto e to?] // *Litera et Lingua*. Електронно списание. 2011, т. 8, кн. 1. <<https://naum.slav.uni-sofia.bg/lilijournal/2011/8/1/eftimovaa>> (14.05.2019).
- Ако статията е от вестник, оформлението е следното:
... // *Литературен глас*. [Literaturen glas.] V, № 161, 24.IX.1932, с. 4.

В статиите, написани на чужд език, се запазва същият формат, като библиографските данни се дават на езика на статията или транслитерирани (когато са на език, който не използва латиница).

ПРИМЕРИ ЗА ОФОРМЯНЕ НА БИБЛИОГРАФИЯТА В СТАТИИ НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК¹

REFERENCES

Монографии и учебници (вкл. такива с повече от един автор)

- Bakhtin 2003:** Бахтин, М. М. *Собрание сочинений в семи томах*. Т. 1. Философская эстетика 1920-х годов. [Bakhtin, M. M. Sbranie sochinenij v semi tomah. T. 1. Filosofskaya estetika 1920-h godov.] Ред. С. Г. Бочаров и Н. И. Николаев. Москва: Русские словари, 2003.
- Chomsky 2006:** Chomsky, N. *Language and Mind*. 3rd ed. Cambridge, New York, Melbourne,

¹ Оформянето на библиографията в статии на други езици следва същия принцип – преди двоеточие фамилията се изписва на езика на статията, а след това – на оригиналния език. Ако в оригиналния език се използва кирилица, името и заглавието се транслитерират.

Madrid, Cape Town, Singapore, São Paulo: Cambridge University Press, 2006.

Igov 1991: Игов, Св. *История на българската литература 1878 – 1944.* [Igov, Sv. Istoriya na balgarskata literatura 1878 – 1944.] София: БАН, 1991.

Karaulov 1999: Караулов, Ю. Н. *Активная грамматика и ассоциативно-вербальная сеть.* [Karaulov, Yu. N. Aktivnaya grammatika i assotsiativno-verbal'naya set'.] Москва: ИРЯ РАН, 1999.

Kutsarov 2007: Куцаров, Ив. *Теоретична граматика на българския език. Морфология.* [Kutsarov, Iv. Teoretichna gramatika na balgarskiya ezik. Morgologiya] Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски“, 2007.

Lakoff, Johnson 1980: Lakoff, G., Johnson, M. *Metaphors We Live By.* Chicago: University of Chicago Press, 1980.

Norman 1994: Норман, Б. Ю. *Грамматика говорящего.* [Norman, B. Yu. Grammatika govoryashhego.] Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского университета, 1994.

Stankova, Harlakova 1991: Stankova, E., Harlakova, I. *English Idioms.* София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1991.

Сборници и речници

Apresyan, ed. 2003: Апресян, В. Ю., Апресян, Ю. Д., Бабаева, Е. Э. и др. *Новый объяснительный словарь синонимов русского языка.* [Apresyan, V. Yu., Apresyan, Yu. D., Babaeva, E. E. et al. Novyj ob'yasnitel'nyj slovar' sinonimov russkogo yazyka.] Под ред. Ю. Д. Апресяна. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Школа „Языки славянской культуры“, 2003.

Pashov, Nitsolova 1976: Пашов, П., Ницолова, Р. *Помагало по българска морфология. Глагол.* [Pashov, P., Nitsolova, R. Pomagalo po balgarska morfologiya. Glagol.] София: Наука и изкуство, 1976.

Статии и глави от книги

Georgiev 1985: Георгиев, Вл. Възникване на нови сложни глаголни форми със спомагателен глагол „имам“. [Georgiev, Vl. Vaznikvane na novi slozhni glagolni formi sas spomogatelen glagol „imat“.] // Вл. Георгиев. *Проблеми на българския език.* София: БАН, 1985, 113 – 137.

Jakobson 2016: Якобсон, Р. Сдвиги. [Jakobson, R. Sdvigi.] // *Формальный метод: Антология русского модернизма* Сост. С. Ушакин. Москва; Екатеринбург: Кабинетный ученый, 2016. Т. 3, 221 – 500.

Karagyozova 1998: Карагьозова, Сн. Езикът на рекламата. [Karagyozova, Sn. Ezikat na reklamata.] // *Езиково съзнание.* София: Наука и изкуство, 1998, 289 – 315.

Kay 1983: Kay, P. Linguistic Competence and Folk Theories of Language: Two English Hedges. // *Proceedings of the Ninth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society.* Berkeley, 1983, 128 – 137.

Lakoff 2003: Lakoff, G. The Embodied Mind, and How to Live with One. // *The Nature and Limits of Human Understanding. The 2001 Gifford Lectures at the University of Glasgow.* Ed. by A. J. Sanford. London & New York: T & T Clark, 2003, 47 – 108.

Lotman 2005: Lotman, Yu. On the Semiosphere. // *Sign System Studies.* 2005, № 33.1: 205 – 226.

Prince et al. 1980: Prince et al. On Hedging in Physician-physician Discourse. // *AAAL Symposium of Applied Linguistics in Medicine.* San Antonio, 1980, 1 – 29.

Онлайн източници

Boroditsky 2011: Boroditsky, L. How Language Shapes Thought. // *Scientific American*. Feb. 2011, 63 – 65.

<<https://www.gwashingtonhs.org/ourpages/auto/2013/10/23/68598699/sci-am-2011.pdf>> (14.05.2019).

Eftimova 2011: Ефимова, А. Психоллингвистиката – що е то? [Eftimova, A. Psiholongvistikata – shto e to?] // *Litera et Lingua*. Електронно списание. 2011, т. 8, кн. 1. <<https://naum.slav.uni-sofia.bg/lilijournal/2011/8/1/eftimovaa>> (14.05.2019).

Статии от вестници:

... // *Литературен глас*. [Literaturen glas.] V, № 161, 24.IX.1932, с. 4.

Забележка

Редакционният екип си запазва правото да не публикува текстове, които не са оформени по посочения стандарт, не са изпратени на съответния електронен адрес до определения краен срок за всеки един етап от обработката или когато авторът отказва да оформи или коригира текста си в съответствие с официалния правопис и правилата на дадения език.

Всяка статия се рецензира най-малко от двама независими рецензенти. Няма да бъдат отпечатвани текстове, които вече са били публикувани или са приети за печат на други места, както и текстове, които са получили две отрицателни рецензии.

**КЪМ ТЕОРИЯТА
ЗА ФУНКЦИОНАЛНО-СЕМАНТИЧНИТЕ ПОЛЕТА**

Иван Куцаров
Пловдивски университет
„Паисий Хилендарски“

**TOWARDS THE THEORY
OF FUNCTIONAL-SEMANTIC FIELDS**

Ivan Kutsarov
Paisii Hilendarski University of Plovdiv

[адрес на електронна поща]

Анотацията (на английски) трябва да е 500 – 700 знака с интервалите.

Key words: (на английски; до 5 ключови думи и съчетания)